

Sídliště mladšího stupně DSN v Březně

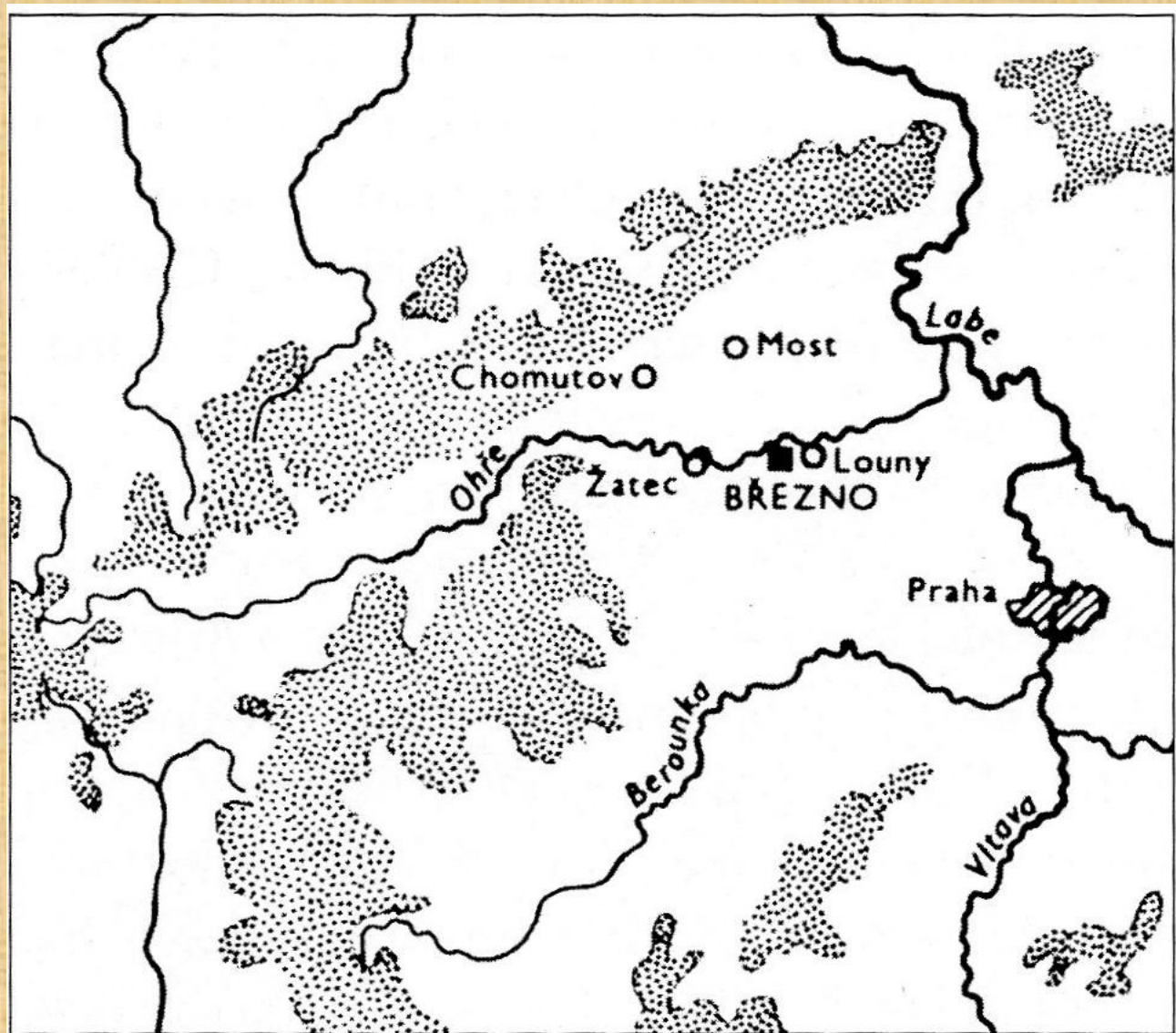
Lukáš Bedáň

Obsah

- Lokalizace
- Obecný přehled
- Datace
- Hospodaření
- Struktura zástavby
- Prvky zástavby
  - Polozemnice
  - Kúlové půdorysy
  - Jámy

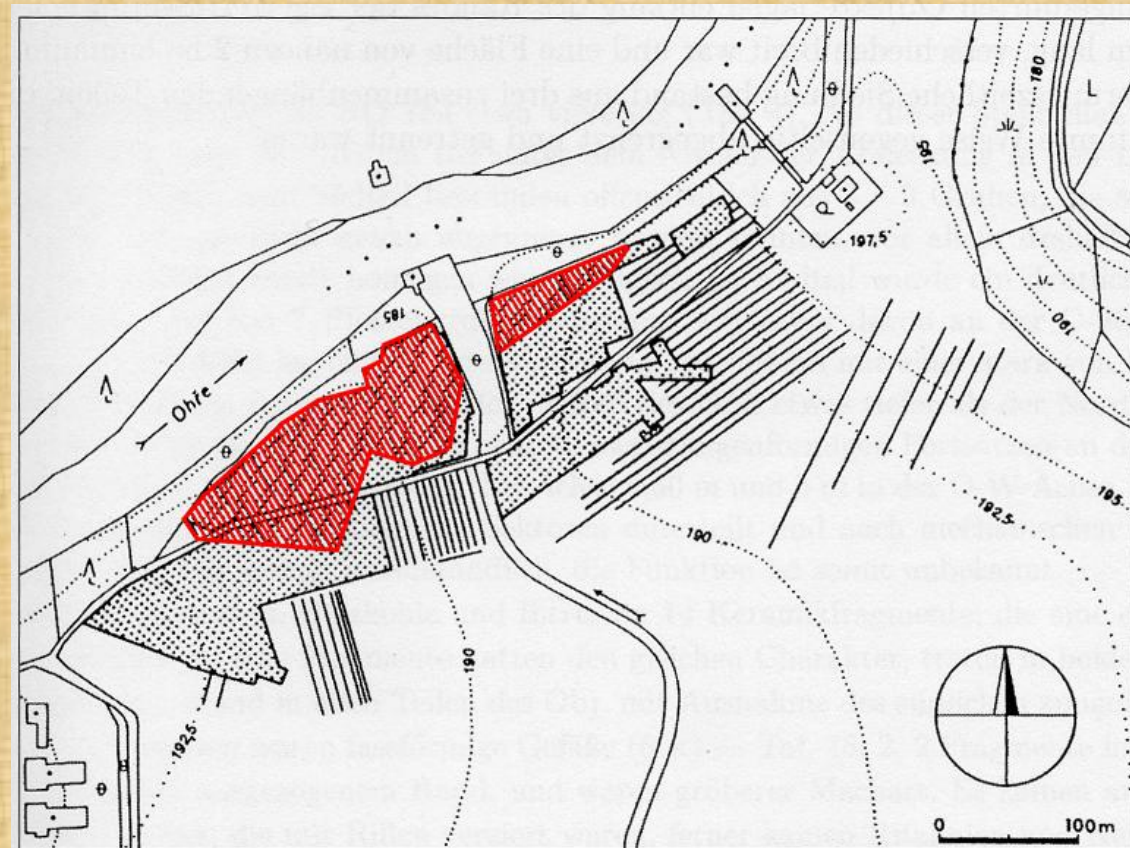
Lokalizace

- 4 km Z Loun
- Na terase Ohře
- 190 – 193 m n. m.

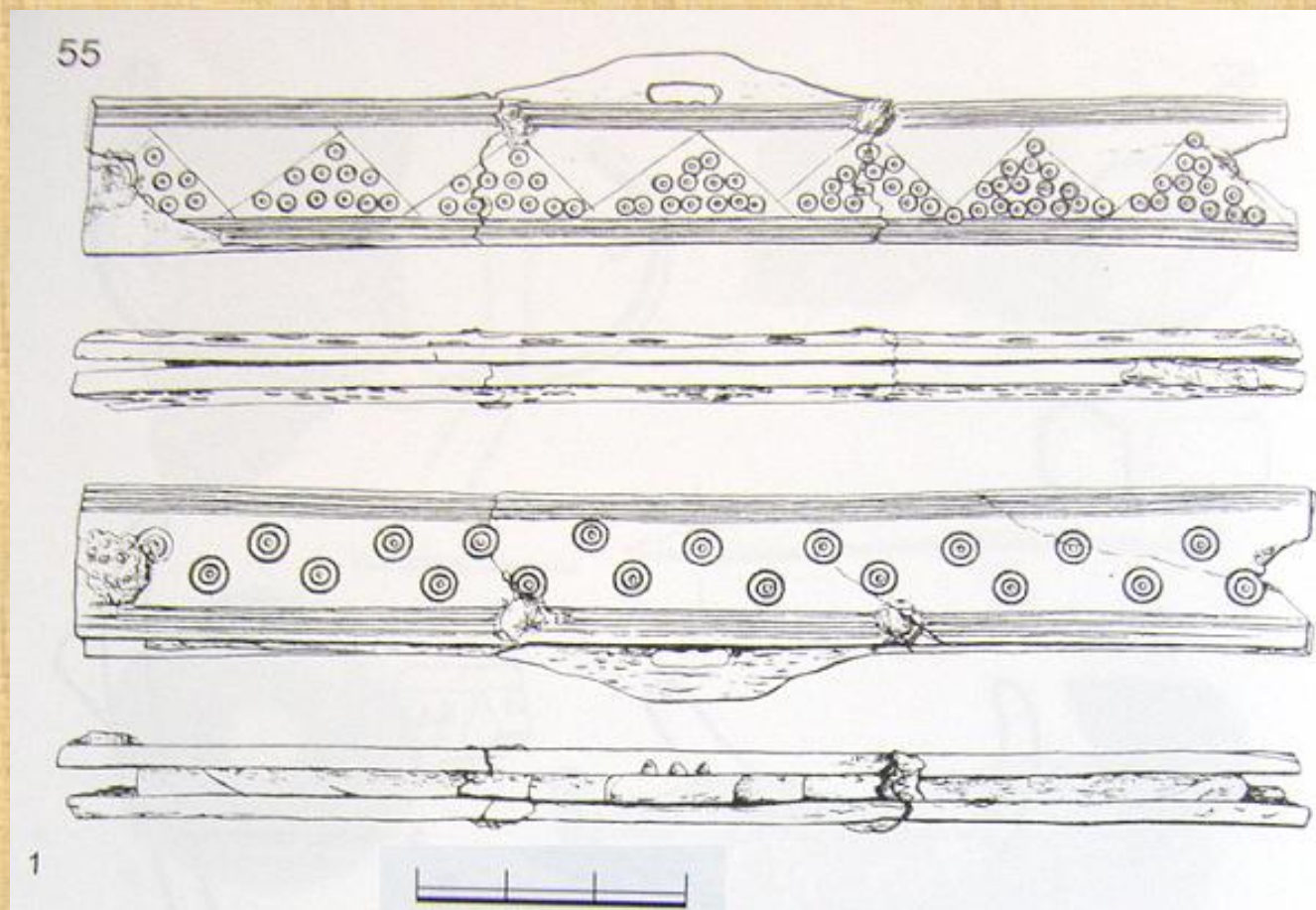
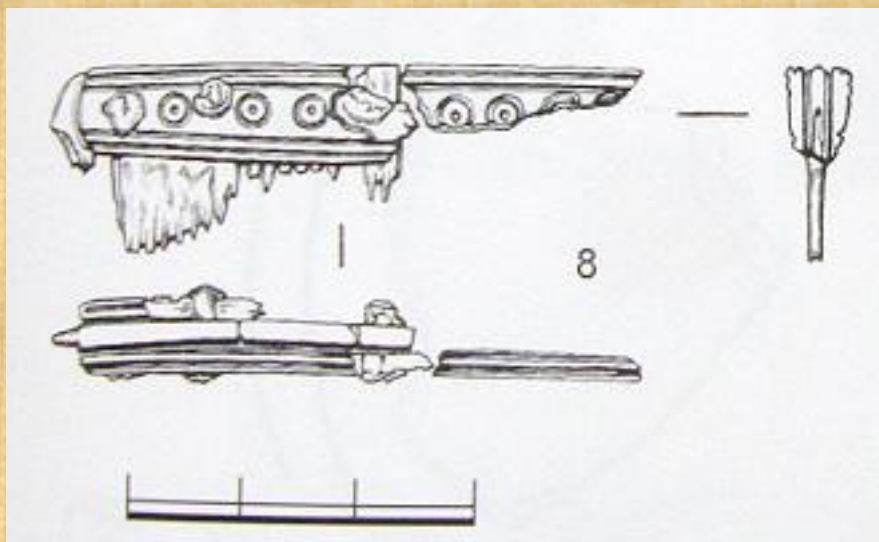
Obecný přehled

- Polykulturní lokalita (neolit, eneolit, bronz, DSN, raný středověk)
- Výzkum: 50. – 70. léta 20. století – I. Pleinerová
- Sídliště DSN
  - Mladší stupeň
  - Cca 2 ha
  - 370 m dlouhý pás podél terasy Ohře

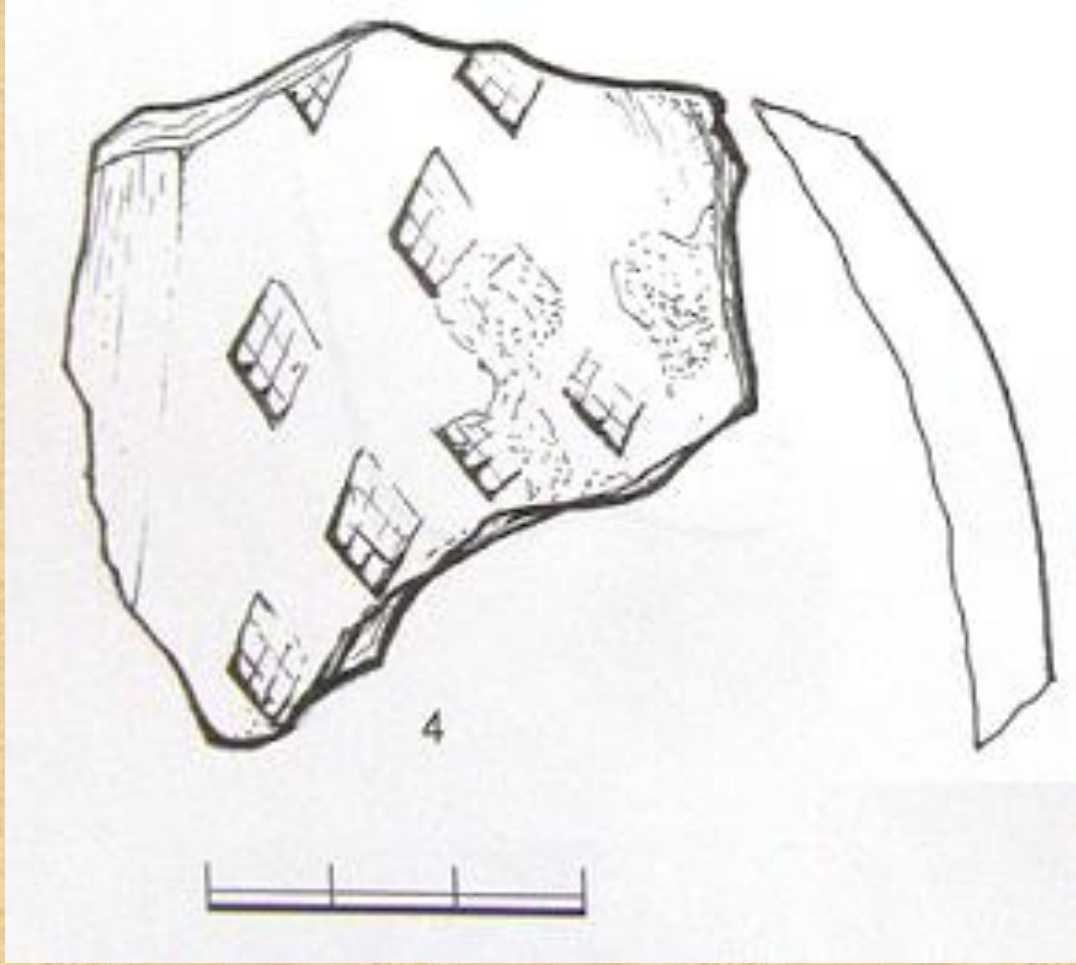
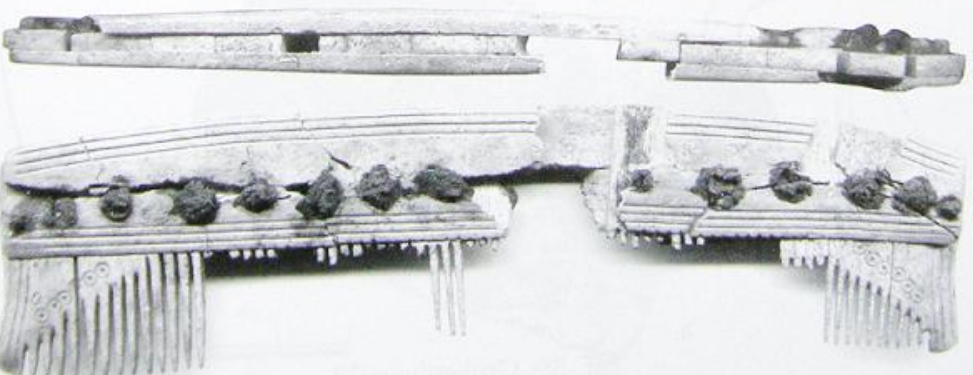
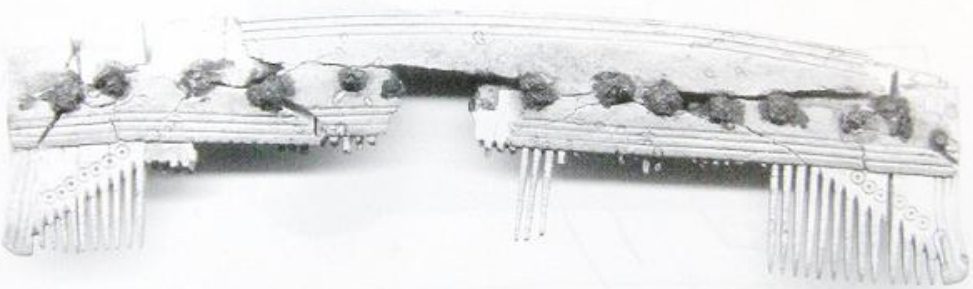
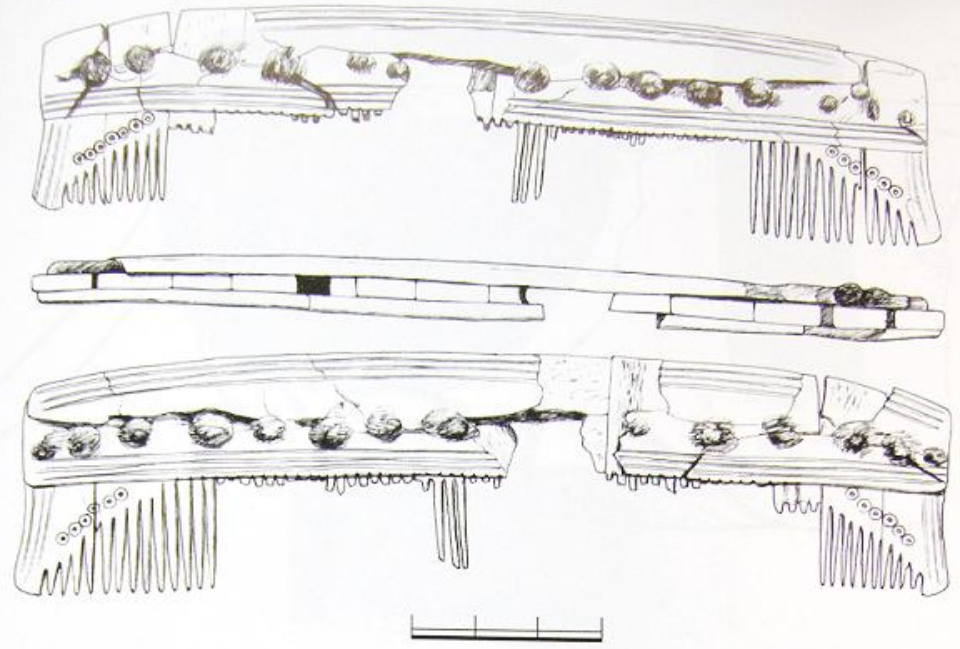

Datace

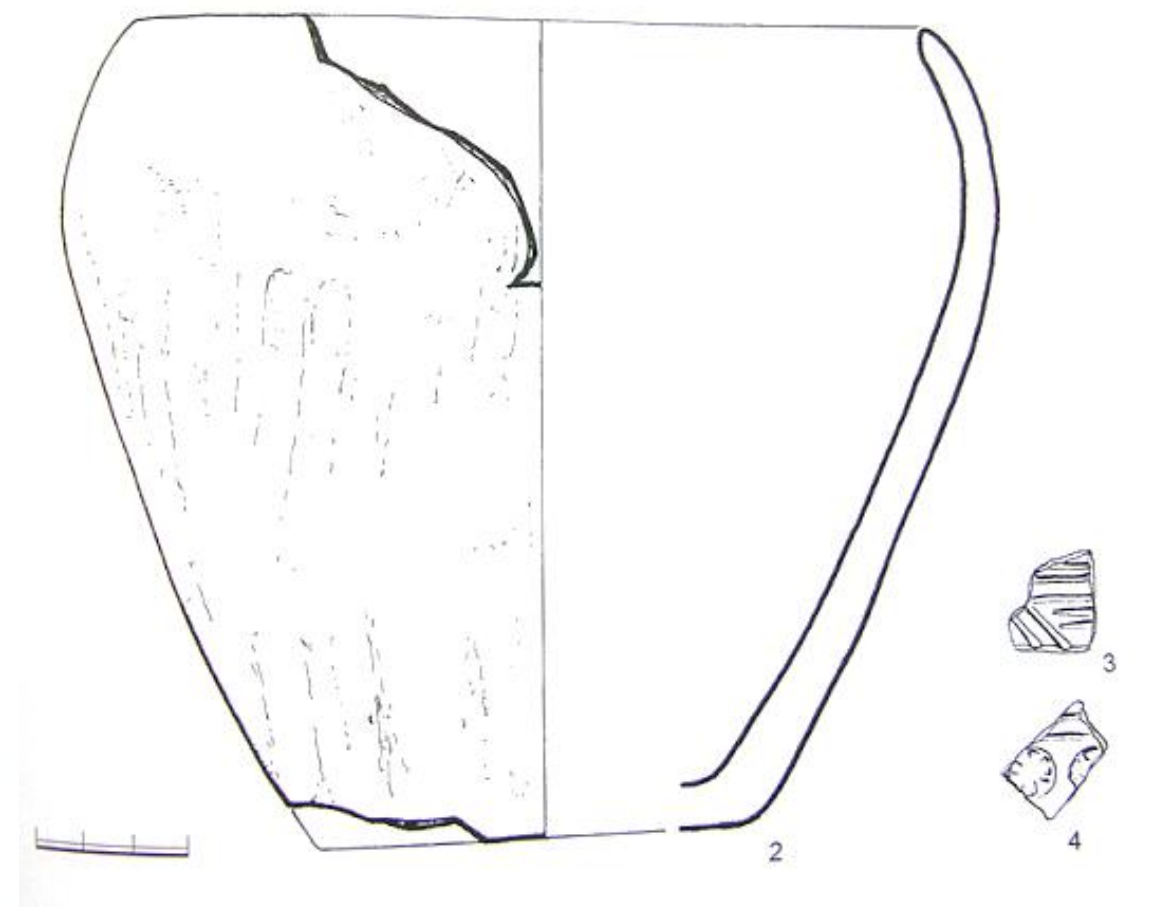
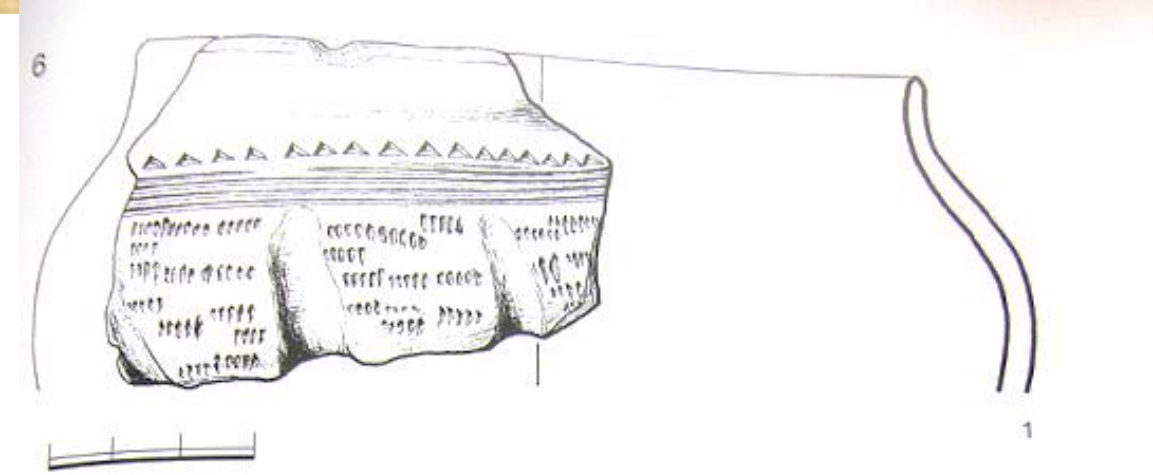
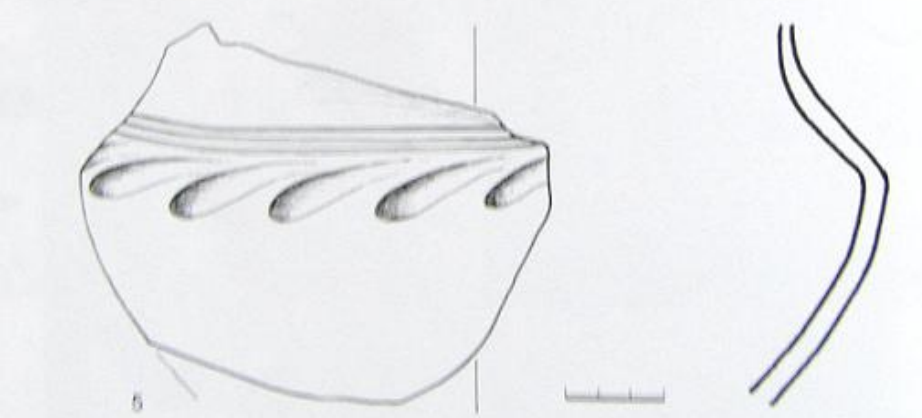
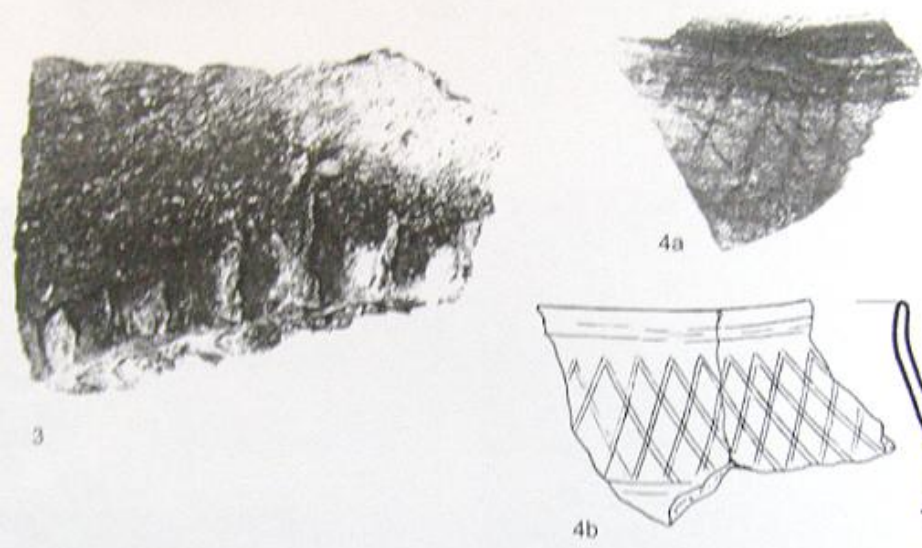
- Mladší stupeň DSN
- 510 – 560
- Keramika, hřebeny s táhle oblou rukojetí, s rovnou rukojetí

Pleinerová 2007

Pleinerová 2007

Pleinerová
2007

Hospodaření

- Zemědělský charakter – pěstování užitkových rostlin, chov zvířat
- Botanická analýza: Z. Tempír
  - Pšenice obecná (40,4%), ječmen pluchatý (36,1%), pšenice dvouzrnka (6,9%), žito obecné (6,6%), proso obecné (1,2%), pšenice jednozrnka (0,3%), oves setý, merlík bílý, hrách setý, čočka jedlá, vikev
- Osteologický materiál: A. Novotný, E. Zikmundová, L. Peške
  - Hlavně hovězí dobytek a prase domácí
  - Vzácný nález kočky domácí

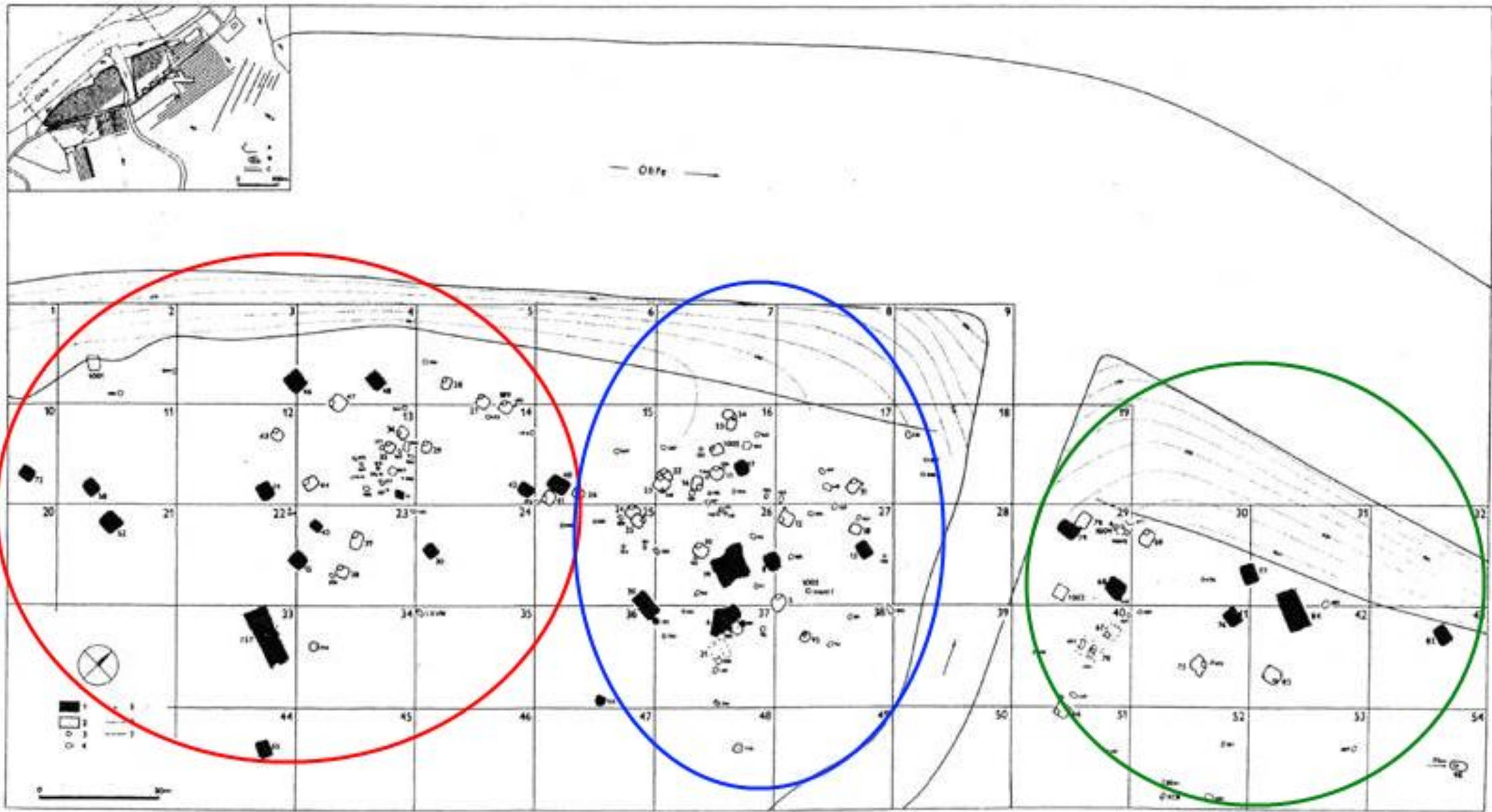

Hospodaření

Tierarten		Grubenhaus													H	Grube				
		17	40	42	43	46	52	55	58	68	72	76	77	85		213	214	216	246	448
Bos primigenius f. taurus	Rind						2	2	19	17	42	12	9	18					1	
Sus scrofa f. domestica	Schwein							5	9	38	32	26	19	8						1
Ovis/Capra	Schaf/Ziege						2	2	1	5	6	5	5	2						
Ovis aries	Schafbock									1			1	1						
Capra hircus	Ziege									1			1						1	
Equus ferus f. caballus	Pferd						1		4	6	5	2	1	1						1
Canis lupus f. familiaris	Hund																			
Felis lybica f. catus	Katze	skelet																		
Avis	Vogel						11			2	20									
Anas sp.	Ente										1	2								
Cervus elaphus	Hirsch						2	1	1	6		5	2							
Ursus arctos	Bär								1											
Sus scrofa	Wildschwein								2	1	1									
Lepus europeanus	Hase													1						
Castor fiber	Biber											1	1							
Rodentia	Nagetier													1						
Bufo sp.	Kröte													8						

Struktura zástavby

- 3 areály (východní, střední, západní)
  - Časté je oddělení výrobní části od obytné z důvodu nebezpečí požáru
- **Západní areál**
  - Výrobní část sídliště
  - 6 polozemnic v kruhovém uspořádání
  - Železářská pec, jámy
- **Střední areál**
  - Hospodářská/skladovací funkce
  - 2 kůlové stavby (stodola, špýchar)
- **Východní areál**
  - Obytný
  - Velká kůlová stavba

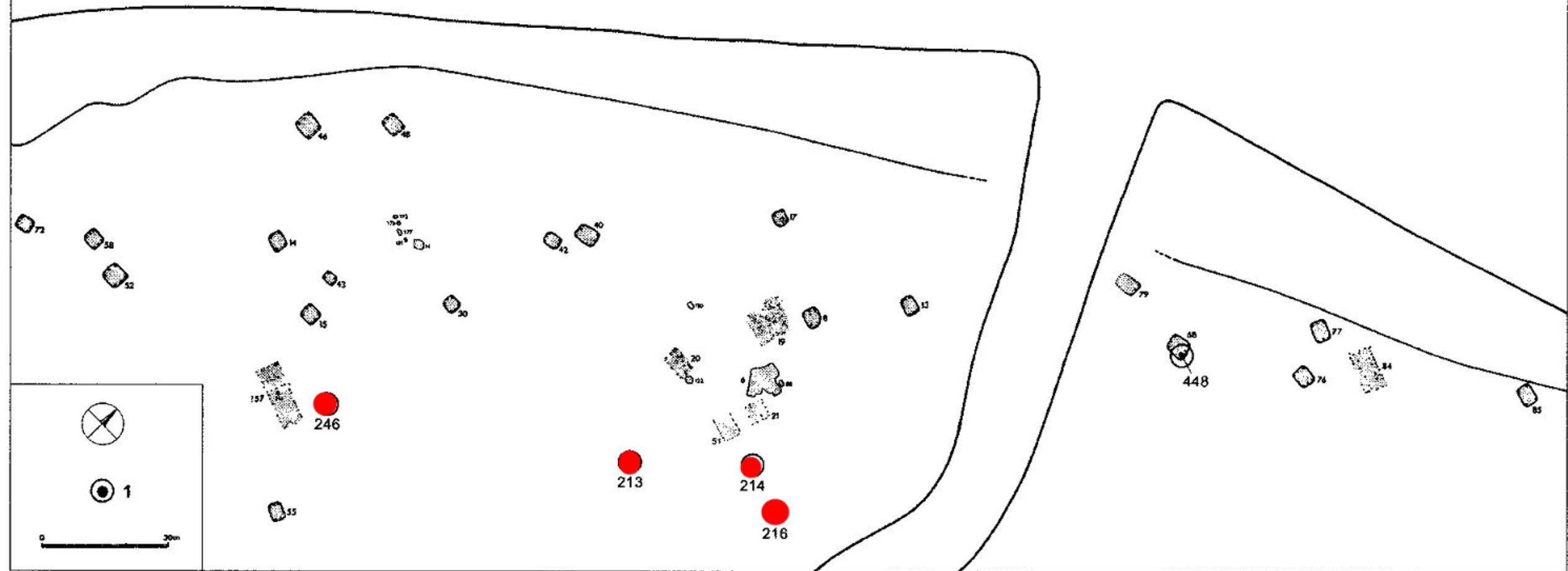

Březno u Loun

černě vyznačeny objekty germánského sídliště z období stěhování národů

- http://ff.ujep.cz/velimsky/cs_1_1/01CS/as105b.jpg

— Ohře —

Pleinerová 2007

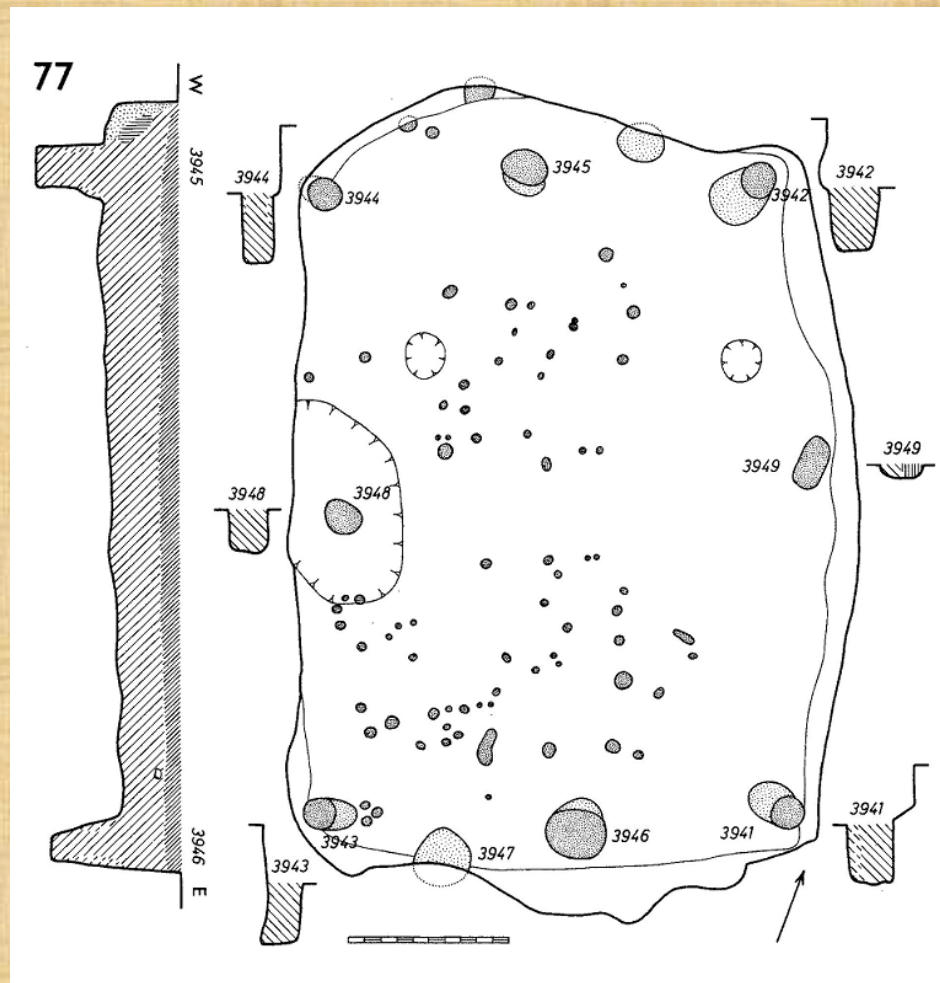
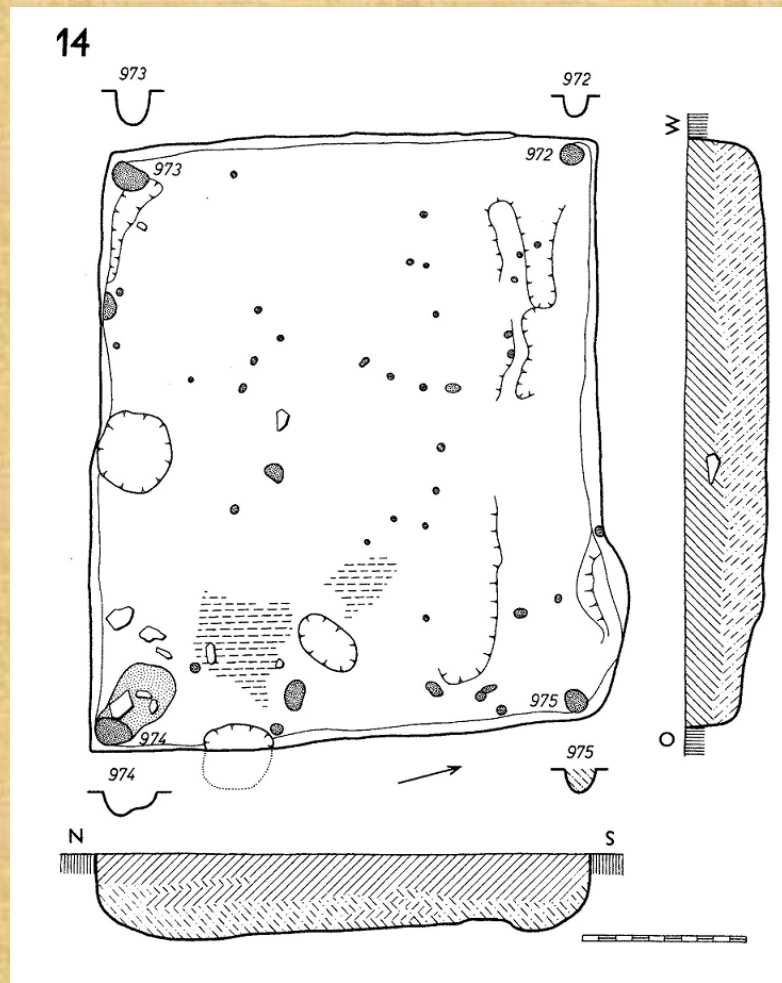
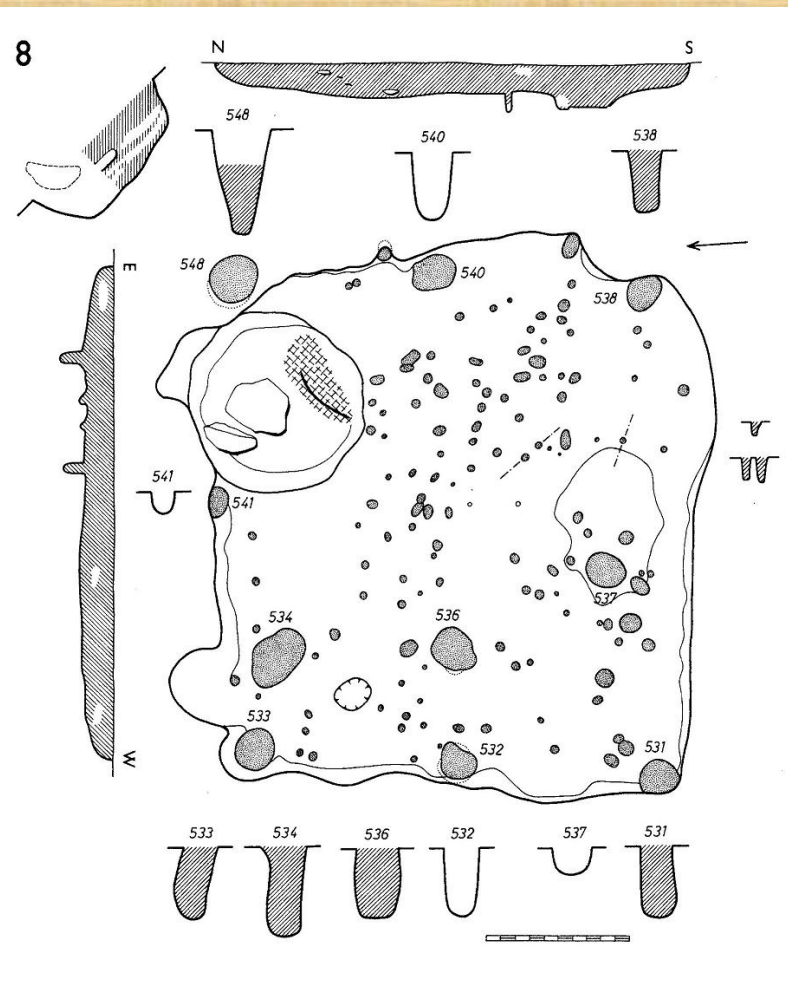
Základní sídlištní jednotka

- Dvůr/dvorec = uskupení obytného domu a objektů a budov zemědělského provozu
- Z etnografických pramenů má dvůr tyto komponenty:
  - 1) obytné budovy
  - 2) stáje, chlévy
  - 3) skladovací prostory (stodoly, špýchary)
- Obvykle několik dvorů na sídlišti (Březno – předpokládají se 2)
- V Březně se nedaly jednoznačně plošně vymezit

Polozemnice

- Polozemnice = chaty
- Podlaha zapuštěna pod povrch
- Obdélníkové – čtvercové
- Delší strana orientovaná Z – V
- 70% se 6 kůly (3 a 3 v kratších stranách), 15% se 4 kůly (v rozích), 10% s 8 kůly
- Plocha: 10 – 12 m²
- 50% půdorysů se zaoblenými rohy
- Ve 40% se objevila malá jáma uprostřed jižní strany
- Ohniště doloženo bezpečně ve 3 případech

Polozemnice

Polozemnice

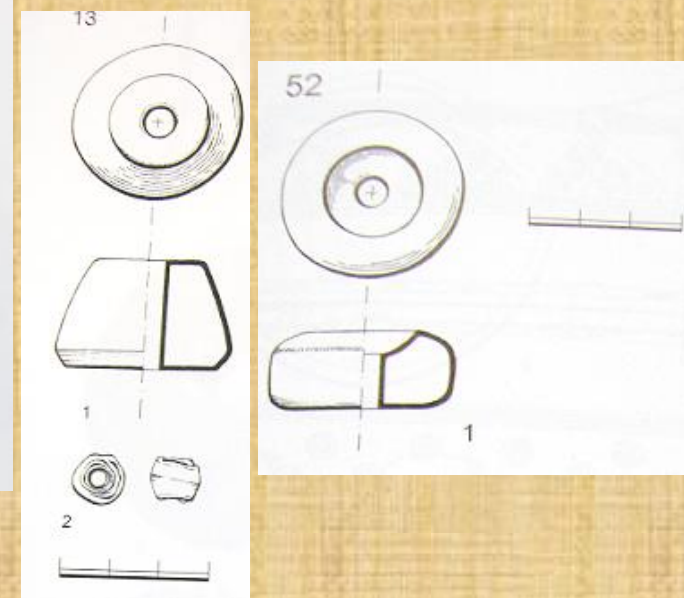
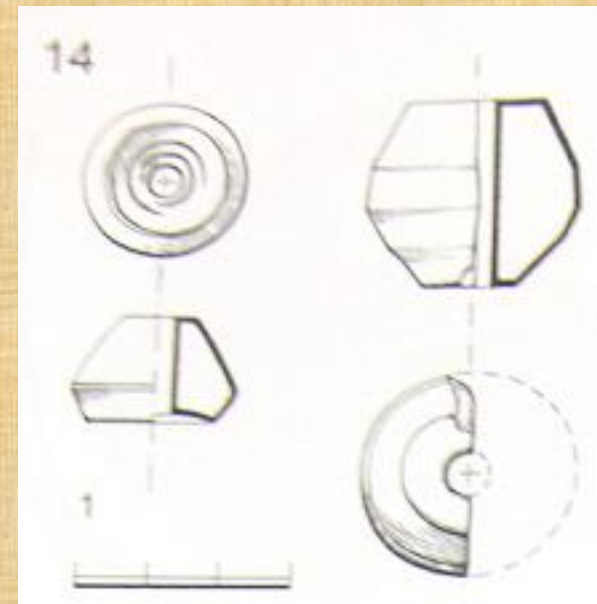
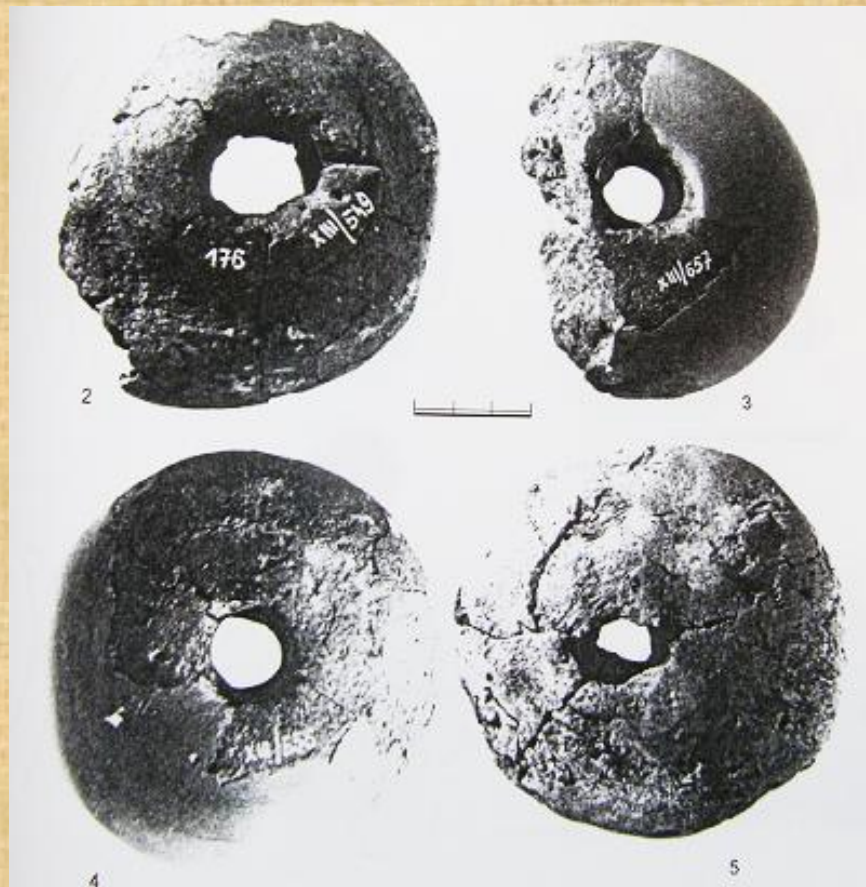
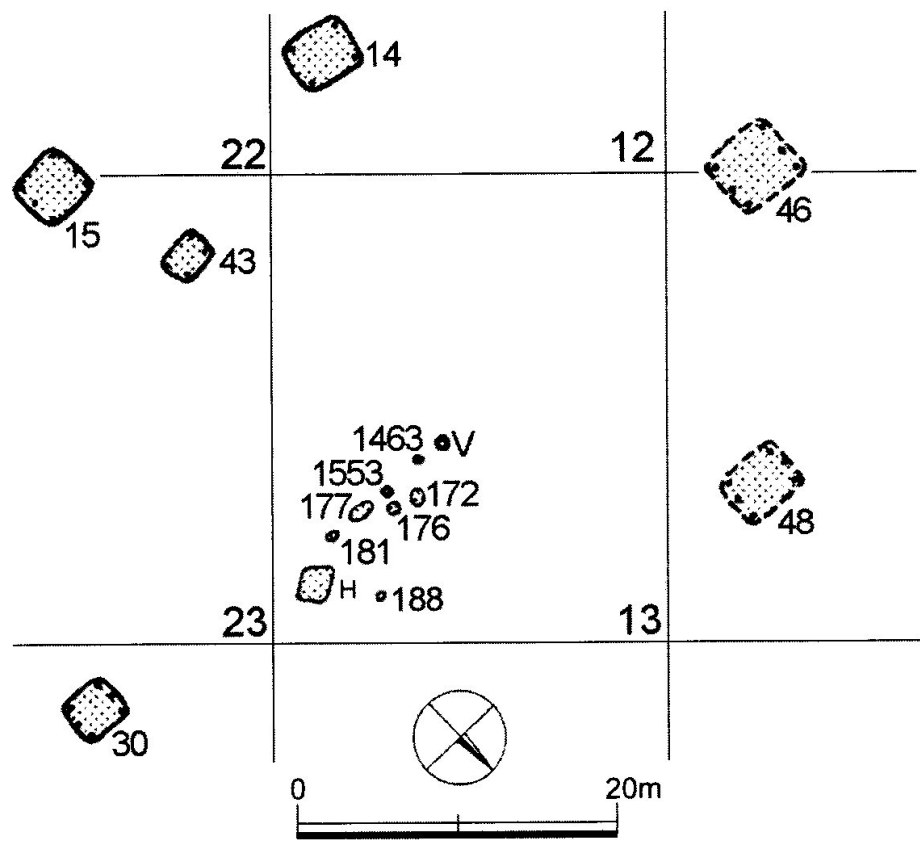
Pleinerová 2007

Polozemnice

- **Funkce**

- Dílny nebo obytné stavby?
- V 5 polozemnicích nálezy související s textilní výrobou
- V 1 polozemnici polotovary KPI
- Ve 3 polozemnicích Fe struska
- 6 polozemnic v kruhu kolem železářské pece
- Zásyp odpovídá obytným objektům

Pleinerová 2007

Pleinerová 2007

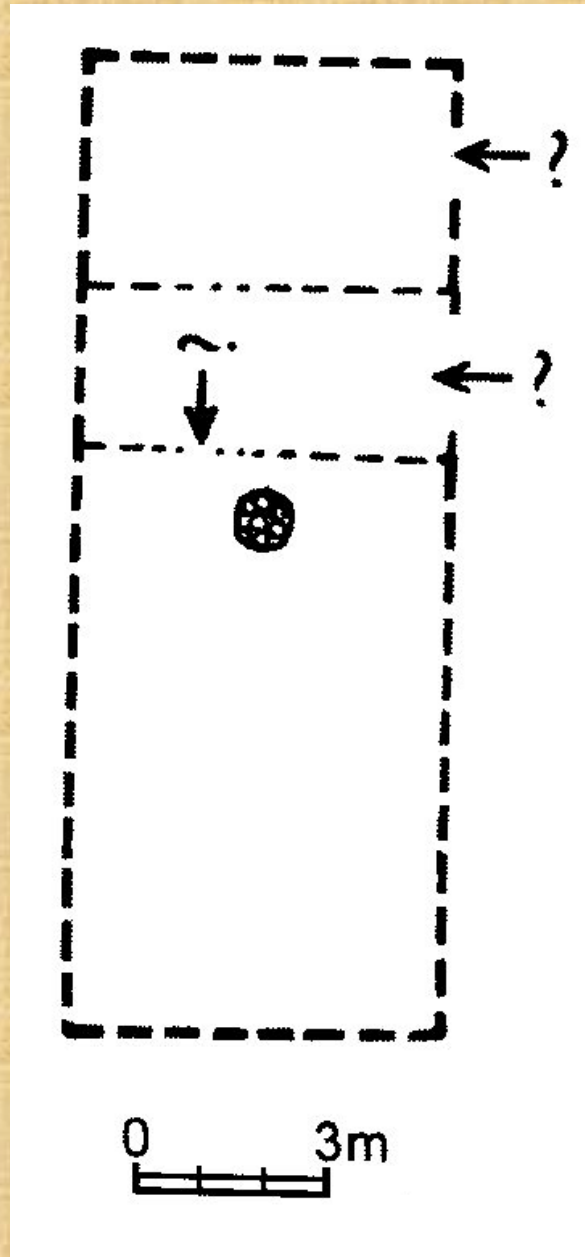
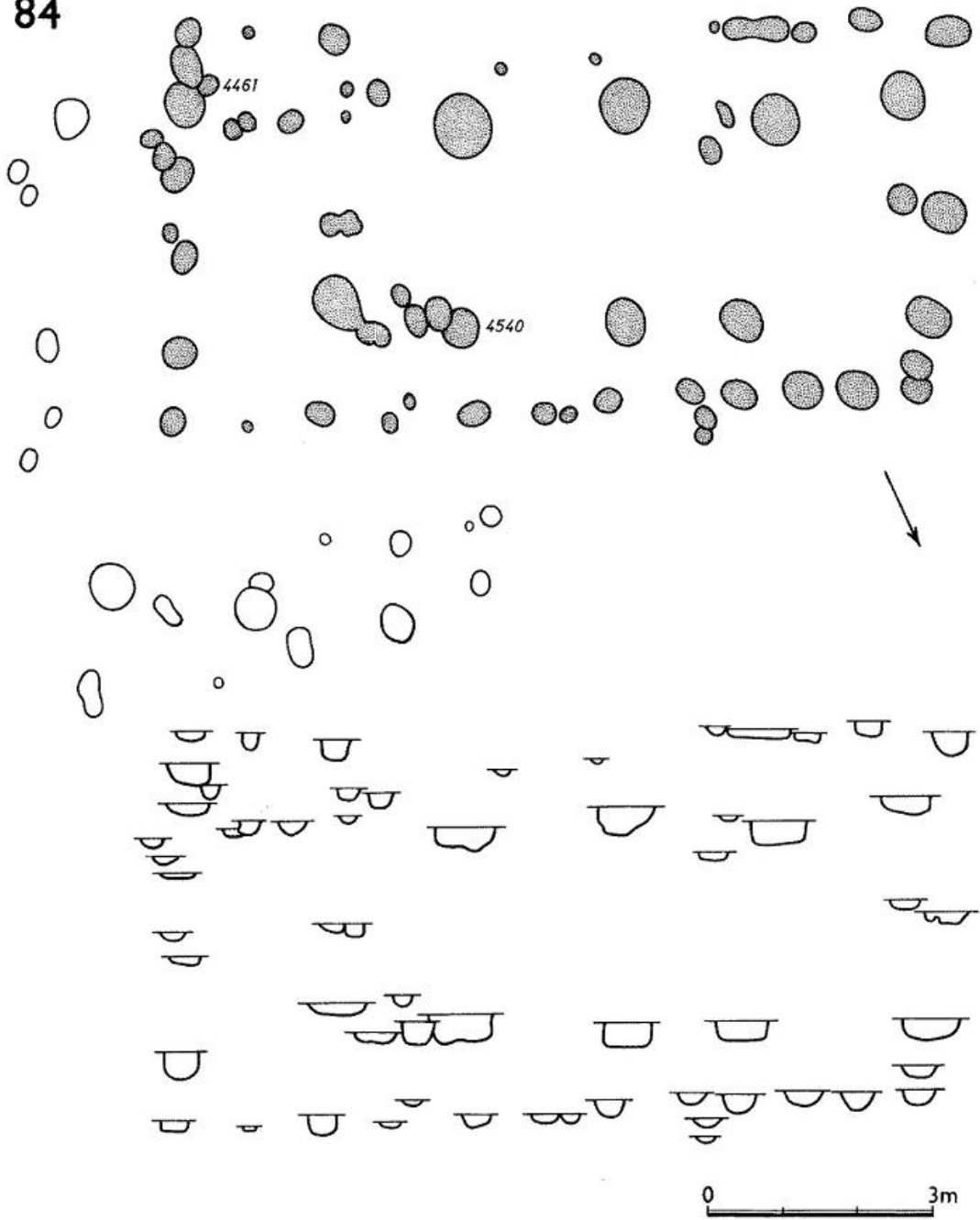
Kůlové půdorysy

- 1. zachycené na našem území a v okolí
- 4 – 5 půdorysů
- Obytné stavby, stodoly, špýchary
- Další nálezy kůlových půdorysů (starší)
  - Šaratice, Kanín

Kulové půdorysy

- **Dům 84**
  - Plocha 54,30 m²
  - Pravidelný pravoúhlý půdorys – trojlodní uspořádání se dvěma řadami silných kúlů
  - Odpovídá půdorysu západogermánských domů = obytné stavby
  - Umístěn v okrajové části sídliště

84

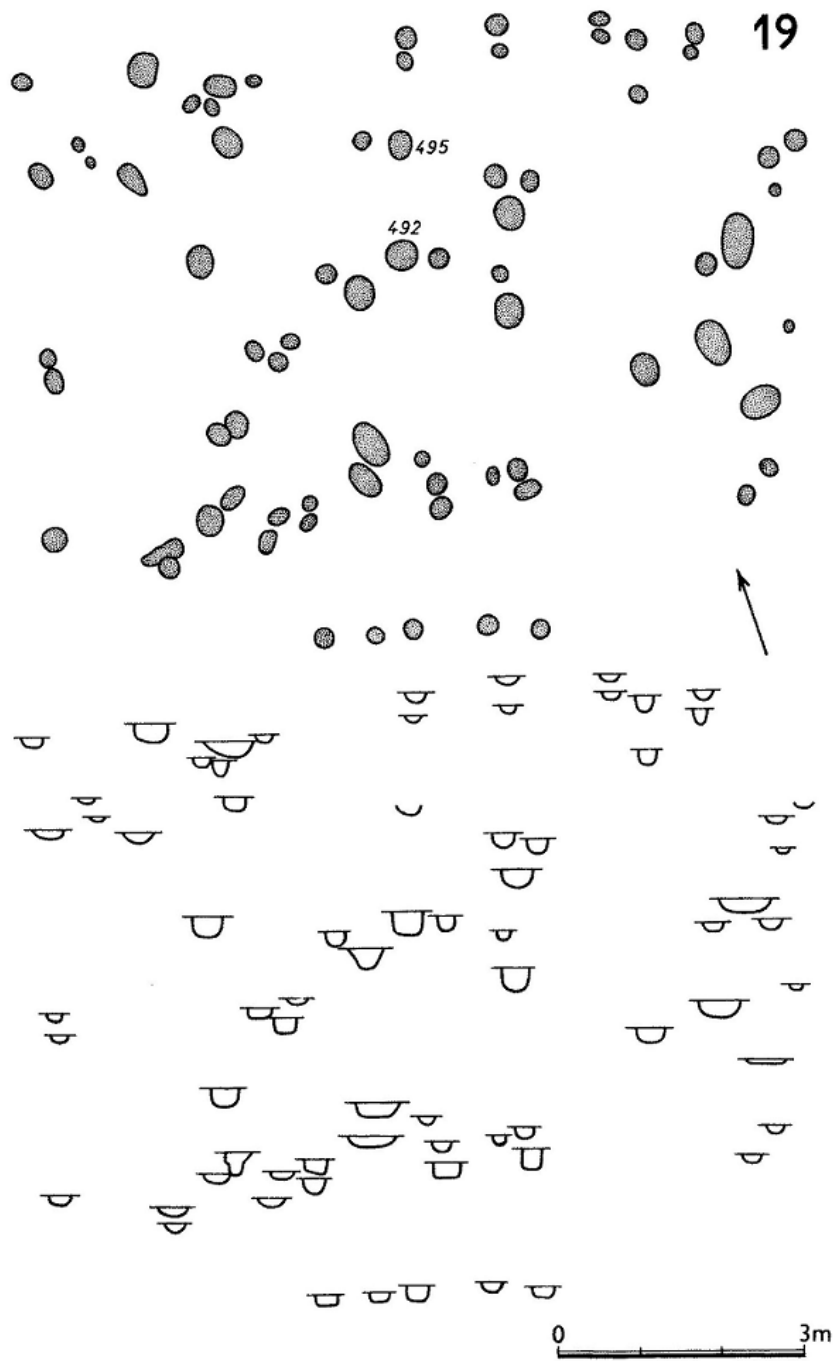
Dům 84

Pleinerová 2007

Kůlové půdorysy

- **Dům 19**

- Plocha 55,20 m²
- Pravoúhlý půdorys
- Dvoulodní stavba
- Stěny z dvojice kůlů
- Vchody proti sobě
- Podobný na tzv. Wohnstallhaus = chlěvní typ – obydlí spojené s prostorem pro ustájení dobytka
- Funkce neznámá

Dům 19

Pleinerová 2007

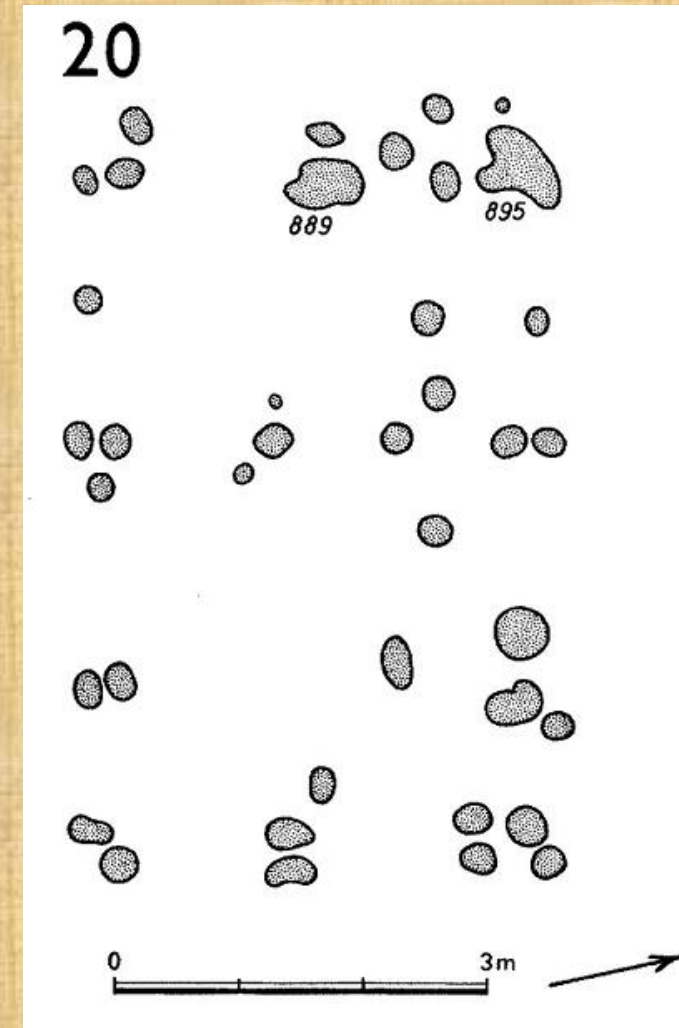
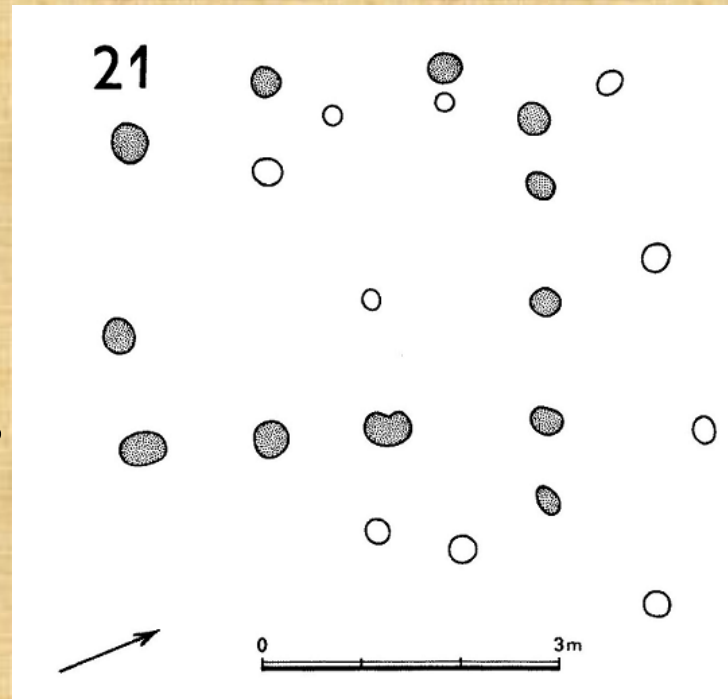
Kulové půdorysy

- **Dům 20**

- 24,80 m²
- Pravidelný obdélníkový půdorys
- Stěny z dvojic kúlů
- Dvoulodní?
- Stodola?

- **Dům 21**

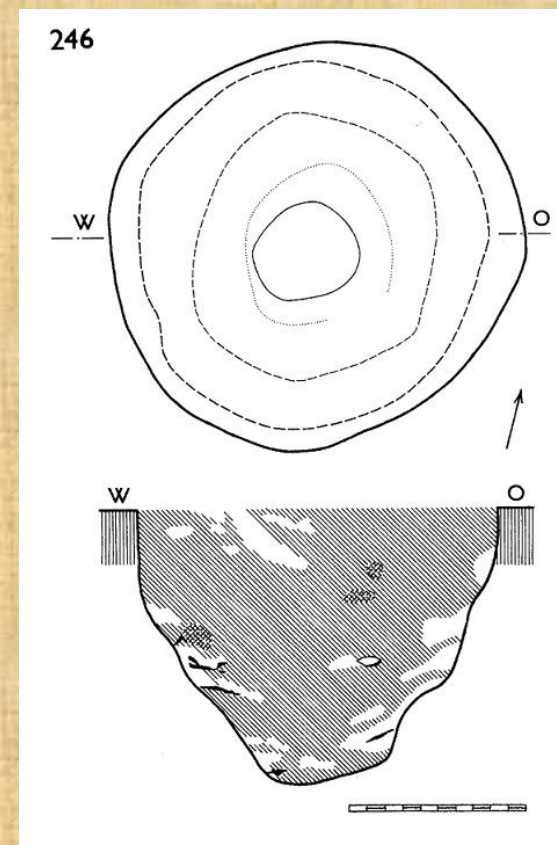
- 12,25 m²
- Pravidelný čtvercový půdorys
- Špýchar?

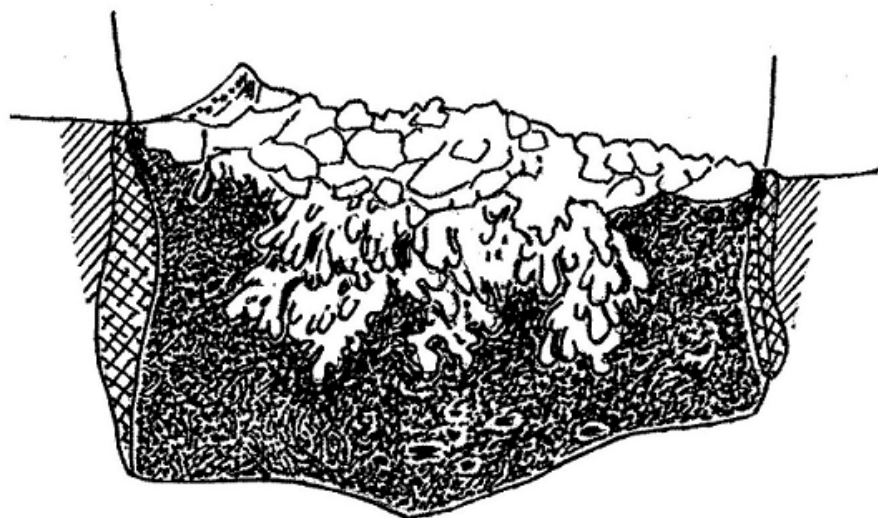
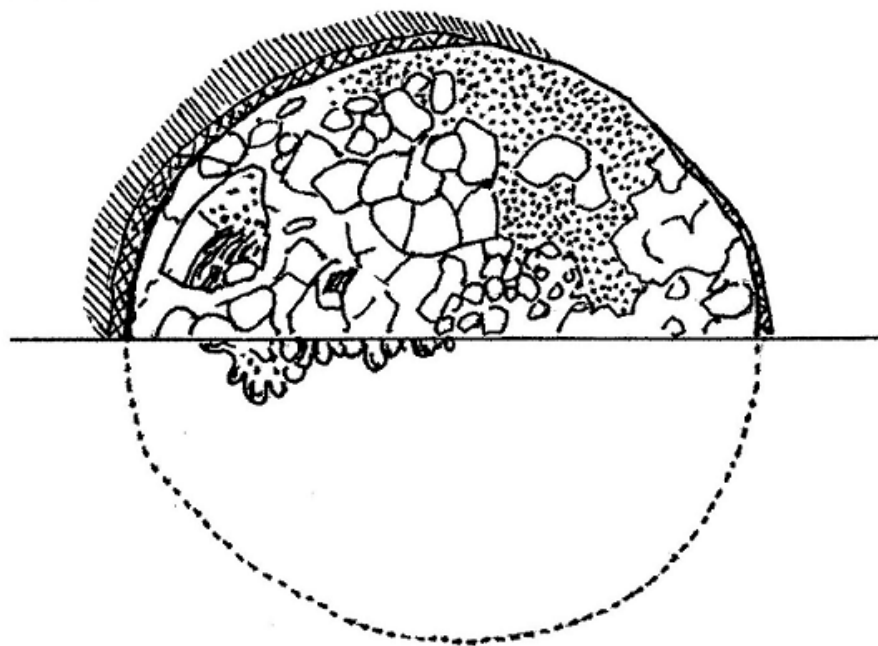
Pleinerová 2007

Jámy

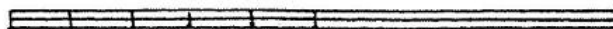
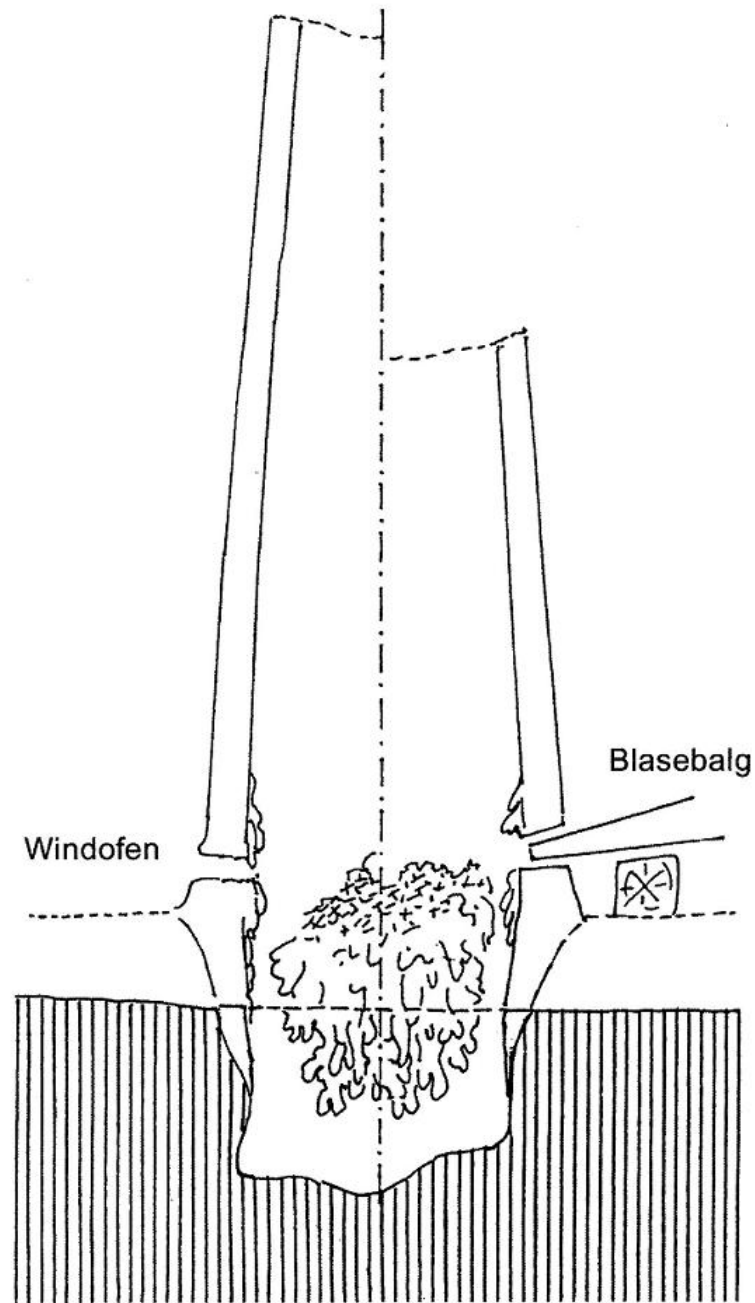
- 7 jam běžného typu
- 5 obšažných jam (neobvyklé velikostí – př. průměr 2,4 m a hloubka 1,5 m)
- 2 typy
  - Jámy zúžené ke dnu, tam mírně kotlovitě prohloubené
  - Válcovité jámy, stejně široké až k rovnému dnu
- Funkce: zásobní jámy

188/62

50 cm

Železářská
pec

Pleinerová
2007

Použité zdroje

- *Pleinerová, I. 2007: Březno und germanische Siedlungen der jüngeren Völkerwanderungszeit in Böhmen. Praha.*
- http://ff.ujep.cz/velimsky/cs_1_1/01CS/as105b.jpg